

Τι είναι το Nostrum-DSS?

Είναι συντονιστική δράση, η οποία χρηματοδοτείται από το Πακέτο-Πλαίσιο 6 (FP6) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία στοχεύει να βελτιώσει τη διακυβέρνηση και τον προγραμματισμό για την αειφορική διαχείριση του νερού στη περιοχή της Μεσογείου μέσω:

- της καθιέρωσης ενός δικτύου επικοινωνίας μεταξύ των τομέων της επιστήμης, της πολιτικής, και της αστικής κοινωνίας
- της ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής των σχετικών φορέων
- της ανάπτυξης και της διάδοσης των καλύτερων περιπτώσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των εργαλείων Dss για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδατικών Πόρων.

Ποιες είναι οι σειρές Εντύπων Nostrum-DSS?

Αυτά τα σύντομα έγγραφα συνοψίζουν την κύρια ουσία του προγράμματος και αντιπροσωπεύουν την **Πύλη Εισόδου** στο ευρύ φάσμα των διαθέσιμων στον ιστοχώρο του προγράμματος, προϊόντων και πόρων. Αποτελούνται από τρία είδη εντύπων:

- Έντυπα αναλύσεων υποθέσεων
- Έντυπα πολιτικής
- Τεχνικά Έντυπα

Σε ποιους απευθύνονται τα έντυπα

Ως τμήμα της σειράς των Εντύπων Πολιτικής, το παρόν έγγραφο απευθύνεται κυρίως **στους υπεύθυνους πολιτικής και λήψης αποφάσεων** που ενδιαφέρονται στο να αποκτήσουν επίγνωση του τρόπου με τον οποίο τα εργαλεία και οι προσεγγίσεις DSS μπορούν να τους υποστηρίξουν στην καθημερινή εργασία τους, αλλά μπορούν επίσης να είναι χρήσιμα στους ερευνητές και τους επαγγελματίες.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστοχώρο του NOSTRUM-DSS:

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

This leaflet is the sole responsibility of the author(s) and does not represent the opinion of the EC, nor is the EC responsible for any use that might be made of the information appearing herein.

Συγκρούσεις για τους πόρους

Οι συγκρούσεις προκύπτουν όταν οι υδατικοί πόροι θεωρούνται ανεπαρκείς σε απόλυτους όρους ως φυσικές ελλείψεις (συνεχείς ή εποχιακές), ή σε σχετικούς, όσον αφορά τις προσδοκίες ανάπτυξης μιας χώρας, μιας τοπικής κοινότητας ή μιας ομάδας καταναλωτών. Επίσης συγκρούσεις μπορούν να προκύψουν όχι μόνον όταν οι πόροι είναι λιγαστοί αλλά και όταν η **χρήση νερού είναι περιορισμένη** είτε ποσοτικά, με την επέκταση της χρήσης του νερού από έναν τομέα, είτε ποιοτικά, λόγω αρνητικών επιδράσεων που προκαλούνται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στους πόρους.

Η αύξηση των ποσοτών κατανάλωσης νερού ακολουθεί όταν μεταβάλλονται τα σχέδια κατανάλωσης που οδηγούνται από τις τάσεις της παγκοσμιοποίησης.

Ανομοιογενή ποσοστά κατανάλωσης έχουν παρατηρηθεί υψηλότερες απαιτήσεις κατά τη διάρκεια των περιόδων της μεγάλης ξηρασίας, για να ανταποκριθούν στις γεωργικές και ανάγκες τουριστών, αυξάνουν τη πίεση για το νερό και δημιουργούν συγκρούσεις για τους υδατικούς πόρους.

Η αλλαγή κλίματος ανμένεται να συμβάλει περαιτέρω στην ανομοιογενή χωρική και χρονική κατανομή των υδατικών πόρων.

Γενικά, οι συγκρούσεις προκύπτουν όποτε υπάρχει **χάσμα στις σχέσεις διακυβέρνησης** σε μια κοινότητα. Εντούτοις εκφράζονται μόνο όταν οι κοινωνικές ομάδες χωρίζονται για τις ανισότητες που υφίστανται, και έχουν τα μέσα για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.

Η έλλειψη σύγκρουσης θα μπορούσε σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι αποτέλεσμα έλλειψης συνειδητοποίησης για τους κινδύνους, ή την έλλειψη πεδίων έκφρασης των αναγκών και των περιορισμών των φορέων.

Το ορόσημο: απαιτήσεις σε νερό

Οι υδατικοί πόροι παρέχουν κοινωνικο-οικονομικές και περιβαλλοντικές υπηρεσίες. Ενώ παραδοσιακά οι κατανομές νερού γίνονται για να ικανοποιούν τις **κοινωνικοοικονομικές ανάγκες** που εκφράζονται από τις ομάδες των φορέων, η ανάγκη να συντηρηθούν οι **οικολογικές λειτουργίες** που υποστηρίζονται από τους οργανισμούς νερού (εάν δεν είναι για την άμεση εκμετάλλευση των φυσικών πρσόντων) έχει τους πιο αδύνατους φορείς.

Τοπικές – Μη τοπικές πιέσεις: η υπερεκμετάλλευση των υδατικών πόρων εμφανίζεται επίσης από εξωτερικούς παράγοντες, ιδίαιτερα μέσω του τουρισμού και του διεθνούς εμπορίου των προϊόντων που χρειάζονται εντατική κατανάλωση νερού.

Εμπειρίες από τις αναλύσεις υποθέσεων Nostrum-DSS

Λίβανος

Στην περιοχή *Damour*, μια συμμετοχική προσέγγιση έχει οργανωθεί για να λύσει τις ήδη υπάρχουσες – και για να αποτρέψει μελλοντικές – συγκρούσεις για τους λιγαστούς υδατικούς πόρους.

Πορτογαλία

Στη υδρολογική λεκάνη *Caia*, η προσέγγιση στηρίχθηκε αρχικά σε μια Κοινωνική Ανάλυση Διαιτιών για να γίνουν κατανοητές οι σχέσεις μεταξύ των φορέων για την περαιτέρω συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Τύποι συγκρούσεων

Οι συγκρούσεις στη διαχείριση του νερού μπορούν να ομαδοποιηθούν σε 3 κατηγορίες:

1) Ανταγωνισμός μεταξύ των τομέων και των φορέων:

Μερικοί φορείς θεωρούν ότι το ποσοστό νερού που διατίθεται στον τομέα τους διακυβεύεται, είτε ποσοτικά είτε ποιοτικά, από τις αποκοπές που γίνονται στο νερό και διάθεση του σε άλλο τομέα. Επίσης, διατομεακοί ανταγωνισμοί και κίνδυνοι σχετικά και με τις κοινών κοοικονομικές χρήσεις και τις λειτουργίες οικοσυστημάτων, καθώς μερικές χρήσεις μπορούν να βλάψουν την κοινωκική και περιβαλλοντική υγεία.

2) Συγκρούσεις που προκύπτουν από την φτώχεια και εξωτερικών σχεδίων καινοτομιών και ανάπτυξης:

Σε μερικές περιπτώσεις, η υιοθέτηση των εναλλακτικών πηγών (επεξεργασία νερού και επαναχρησιμοποίηση, αφαλάτωση, εισαγωγές νερού, εμπόριο ύδατος σε κάψουλες κ.λ.π.) θεωρείται ότι θα απελευθερώσουν την πίεση, όμως στην ουσία και αυτές εξαρτώνται από τις διαθέσιμες ευκαιρίες και ικανότητες κάλυψης του κόστους για κάθε εναλλακτική επιλογή. Μερικές πλουσιότερες χώρες, που υποφέρουν από την έλλειψη νερού, έχουν καλύψει μέρος των ελλείψεων με αυτά τα μέσα, ενώ οι φτωχότερες χώρες αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην υιοθέτησή τους.

Οι εντάσεις μπορούν επίσης να προέλθουν κατά τη μεταφορά της τεχνολογίας στα ήδη χρησιμοποιούμενα τοπικά εργαλεία. Αυτά θεωρούνται συνήθως ως ξεπερασμένα και εγκαταλείπονται, ενώ τα νέα εισάγονται άμεσα, χωρίς οποιαδήποτε δοκιμαστική ή προοδευτική προσαρμογή μέσα στα τοπικά πλαίσια. Μαζί με την τεχνολογία, η παραδοσιακή γνώση και τα κοινωκικά συστήματα οργάνωσης, θεωρούνται αυτόματα ξεπερασμένα και αντικαθίστανται χωρίς δισταγμό από ξένα.

3) Συγκρούσεις που προκύπτουν από τις στρατηγικές δημόσιων τομέων και τις θεσμικές αδυναμίες:

Οι θεσμικές συγκρούσεις προκαλούνται σε μερικές περιπτώσεις από τη συνύπαρξη των συνήθων νόμων που ανταποκρίνονται στις παραδοσιακές ανάγκες και των νέων κανονισμών και νόμων: το αποτέλεσμα είναι ένα μη πλήρως σύμφωνο ρυθμιστικό πλαίσιο.

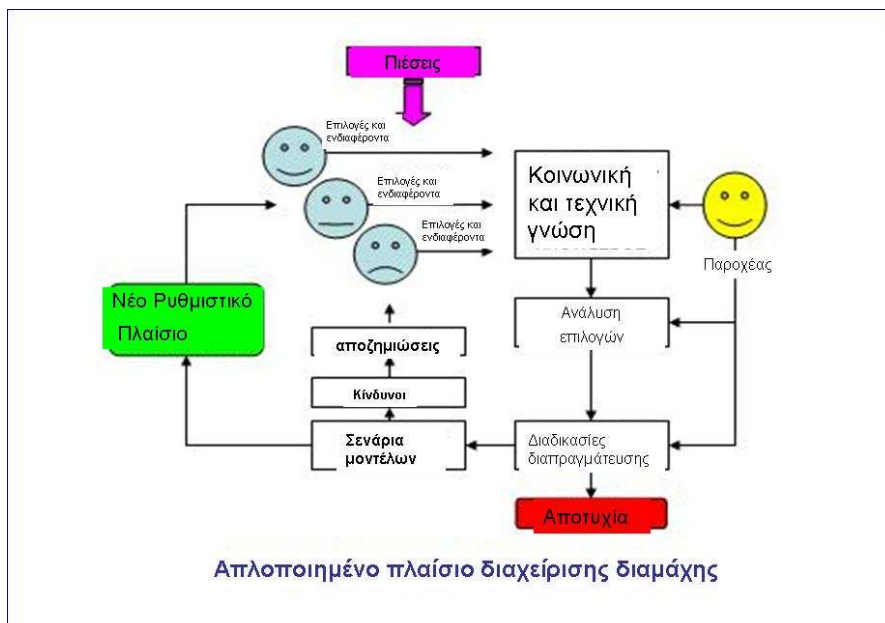
Εργαλεία και προσεγγίσεις για την αποτροπή και την επίλυση συγκρούσεων

Για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των υδατινών πόρων είναι απαραίτητο να συμμετέχουν στη **συζήτηση των στρατηγικών διαχείρισης** και των πολιτικών επιλογών τόσο η επιστημονική κοινότητα και οι βασικοί εταίροι, όσο και άτομα στα κέντρα λήψεως αποφάσεων καθώς και αντιπρόσωποι της κοινωκίας πολιτών.

Στην περίπτωση των διασυστοριακών διαφωνιών, η **διεθνής διαπραγμάτευση** είναι ένας τρόπος να λυθούν οι υπάρχουσες ή οι πιθανές συγκρούσεις: μερικές χώρες μπορεί να χρειαστούν ενδυνάμωση για ίση συμμετοχή και γι' αυτό χρειάζονται εξωτερική υποστήριξη.

Σε εθνικό επίπεδο, η υιοθέτηση **των εναλλακτικών λύσεων των συμβατικών υδατινών πόρων** μπορεί να βοηθήσει να μειωθεί ο κίνδυνος ελλείψεως νερού και ανταγωνισμού, χάρη στη χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών (π.χ. μονάδες αφαλάτωσης) ή ορθολογική κατανομή του νερού για την άρδευση.

Χρήσιμα είναι επίσης τα **μέτρα πρόληψης ή/και χρηματοδότησης χρηστών** που έχουν υποφέρει από περιόδους ξηρασίας ή τους έχουν επιβληθεί πρόστιμο από πολιτικές αποφάσεις προς όφελος άλλων φορέων. Αυτά μπορούν να είναι είτε χρηματικά (ως αντικίνητρο για τις καταστρεπτικές συμπεριφορές) είτε μη χρηματικά.

Βλέπε επίσης φυλλάδιο **NOSTRUM-DSS Leaflet** στη Δημόσια Συμμετοχή στη Μεσόγειο

→ | <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy support
» Policy leaflets

Για τη χρήση των εργαλείων DSS στην επίλυση συγκρούσεων βλέπε **NOSTRUM-DSS Meta-Guidelines**

→ | <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy support
» Meta-guidelines

- Keywords: Conflict Resolution
- Keywords: Problem Analysis

